

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/25-06/0101

URBROJ: 532-06-02-02-02/1-25-3

Zagreb, 31. prosinca 2025.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 145/24, 151/25) i članka 6. stavka 2. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 128/2025), donosi

ODLUKU

1.

Proглашава se da **Sklop robne kuće Nama u Zagrebu, Ilica 4 - 6 i Radićeva ulica 1**, ima status kulturnoga dobra.

2.

Obuhvat kulturnoga dobra iz točke 1. izreke ove Odluke određen je k.č.br. 1859, k.o. Centar – nova izmjera, zk.č.br. 72 zk.ul. 247, k.o. Grad Zagreb, označena kao: *KUĆA ULIČNA POP. BR. 194 I DVORIŠNA KUĆA POP. BR. 9788 I ZID U RADIĆEVOJ ULICI BR. 1, površina 528 m²*, k.č.br. 1860, k.o. Centar – nova izmjera, zk.č.br. 69 zk.ul. 302, k.o. Grad Zagreb, označena kao: *KUĆA POP. BR. 191 I DVA DVORIŠTA U ILICI BR. 4, površina 1714 m²* i k.č.br. 1861, k.o. Centar – nova izmjera, zk.č.br. 68 zk.ul. 244, k.o. Grad Zagreb, označena kao: *KUĆA POP. BR. 190, DVORIŠTE, ZID, VRT (PERIVOJ) U ILICI BR. 6, površina 1886 m²*.

Kopija Izvoda iz katastarskog plana Grada Zagreba, Gradskoga ureda za katastar i geodetske poslove, KLASA: 938-06/24-01/2917, URBROJ: 251-12-03-1-24-3 od 13.11.2024. u mjerilu 1:1000, s ucrtanim obuhvatom kulturnoga dobra, sastavni je dio ove Odluke.

3.

Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. i 2. ove Odluke:

- vlasnici kulturnog dobra, nositelji prava na kulturnom dobru i drugi imatelji kulturnog dobra dužni su provoditi mjere zaštite i očuvanja kulturnog dobra te sve druge obaveze sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara;
- zaštitne i druge radove na kulturnom dobru i njegovim dijelovima mogu provoditi ovlaštene pravne i fizičke osobe pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, uz odobrenje Ministarstva kulture i medija;
- način korištenja i ciljevi upravljanja kulturnim dobrom moraju biti dugoročno održivi te ne smiju narušavati svojstva i vrijednosti kulturnog dobra;
- osobito je potrebno zadržati i očuvati karakter otvorenog trgovačkog prostora s galerijama, ostakljenim krovom te svim elementima povijesne opreme i završne obrade prostora robne kuće na k. č. 1860, k.o. Centar;

- u dijelovima sklopa bez utvrđenih baštinskih vrijednosti prihvatljive su promjene koje ne narušavaju cjelovitost i vrijednosti kulturnog dobra;
- kulturno dobro i njegove dijelove moguće je istraživati, obnavljati i prezentirati primjenom metoda i tehnika potvrđenih pozitivnom stručnom praksom, uz odobrenje Ministarstva kulture i medija;
- konzervatorsku rekonstrukciju pojedinih dijelova kulturnog dobra u svrhu očuvanja njihove cjelovitosti i unapređenja stanja, moguće je provesti na osnovu potvrđene stručne dokumentacije utemeljene na svim potrebnim istraživanjima;
- kulturno dobro i njegovi dijelovi mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

4.

Predmetno kulturno dobro s granicama iz točke 2. ove Odluke i mjerama zaštite i očuvanja kulturnih dobara upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z - 7961**.

5.

Nalaže se tijelu državne uprave nadležnom za katastar i nadležnom općinskom sudu provedba zabilježbe kulturnog dobra u katastar i zemljišnu knjigu na katastarskim česticama utvrđenim ovom Odlukom.

O b r a z l o ž e n j e

Robna kuća Nama obuhvaća višekratnim rekonstrukcijama i adaptacijama integrirani prostor triju povijesnih građevina na adresama Ilica 4, Ilica 6 i Radićeva ulica 1, čiji se kontinuitet izgradnje na današnjim parcelama može pratiti već od početka 17. stoljeća.

Na mjestu zgrade u Ilici 4, najstariji pisani izvori spominju kuću 1710. godine. Od 1837. g. ovdje se nalazila gostionica sa svratištem „K caru austrijanskomu“. Prva opsežna pregradnja i proširenje svratišta izvedeni su 1865. g. za novog vlasnika Emanuela Priestera prema projektu arhitekta Franje Kleina. Maksimalno iskoristivši usku duboku parcelu, Klein je dogradio drugi kat, a hotelskim je prostorijama osigurao dovoljno svjetla tako što ih je organizirao oko dvaju prostranih unutarnjih dvorišta. Svratište s reprezentativnim bogato dekoriranim pročeljem mijenja svoje ime u „Hotel k caru austrijanskomu“ i jedan je od tada najreprezentativnijih hotela u Zagrebu. Prema Kleinovom projektu 1886. g. proširen je dio kuće na samom dnu parcele, izmijenjene su komunikacije dogradnjom novih stubišta i premještanjem vanjskih ostakljenih hodnika, a prvo, veće unutarnje dvorište, preuređeno u ljetno blagovalište, dobilo je stakleni krov. Iz sačuvanog tlocrta prizemlja vidi se da su uz uličnu frontu, lijevo i desno od pješačkog i kolnog ulaza u hotel, smještene prostorije za trgovinu, i, u lijevom krilu, njima pripadajuća spremišta.

Bečka trgovačka tvrtka Kastner & Öhler, koja je svoje poslovanje u Zagrebu započela 1879. g. na adresi Ilica 50, 1889. g. preselila je na adresu Ilica 4 gdje kao novi vlasnik preuređuje hotel s trgovinom u prizemlju prema projektu graditelja Gjura Carneluttija. Tri godine kasnije, 1902., prema projektu tvrtke Greiner i Waronig s pročelja su skinuti erkeri, rekonstruiran je postojeći balkon, a u prizemlju četvrtasti otvori i drvene kutije zamjenjuju dotadašnje lučne otvore dućana i kavane. U siječnju 1911. g. poznato je da će se na mjestu hotela urediti „moderna trgovinska kuća“ slična bečkom Gemgrossu, a u jesen iste godine trgovačka tvrtka Kastner & Öhler otkazala je ugostitelju Gjuri Zeitelbergeru najam hotela. Opsežna adaptacija zgrade hotela u modernu trgovačku kuću povjerena je 1913. g. arhitektu Ignjatu Fischeru, radove izvodi građevno poduzeće Braća Carnelutti. Zadržavši osnovnu prostornu dispoziciju zgrade s dva unutarnja dvorišta, Fischer dvorišta pretvara u prostrane dvorane natkrivene dvovodnim ostakljenim krovovima, ojačavajući postojeću konstrukciju nosačima od opeke u cementnom mortu i uklanjajući dvorišne zidove kako bi katove na mjestu nekadašnjih hotelskih soba otvorio galerijama prema središnjoj velikoj dvorani u koju smješta reprezentativno trokrako stubište, kreirajući tako prostor tipičan za sve velike trgovačke kuće na početku 20. stoljeća, kako dnevni tisak navodi, u stilu velebnih Waarenhausera u Beču i Berlinu. Oplemenjujući raskošnu secesijsku opremu interijera elementima

narodnog stila, ispod ostakljenih krovišta Fischer izvodi vitraje sastavljene po nacrtima starih narodnih marama, a ograde galerija u mat zlatnoj boji jedinstvena su reinterpretacija motiva s narodnih čipki i vezova. Nakon Prvoga svjetskog rata tvrtka Kastner i Öhler uvodi novitet u trgovačkoj praksi omogućivši kupcima slobodno razgledavanje robe na policama i samoposluživanje koje će u narednim godinama postati trend u svjetskoj trgovini. Robna kuća Kastner i Öhler današnji je vanjski izgled dobila 1928. g. kada je, prilikom nadogradnje trećeg i četvrtog kata te adaptacije postojeće zgrade 1926. - 28. g. u potpunosti izmijenjeno njezino pročelje prema projektu austrijskog arhitekta Alfreda Kellera. Radove adaptacije i nadogradnje ponovno izvodi građevno poduzeće Braća Cernelutti, uz nadzor Ignjata Fischera. Tom je prilikom ureden i novi ulaz - predvorje robne kuće s modernim izlozima uklopljenim u lukovima rastvoreno prizemlje - trgovački trijem. Art-déco stilizacija pročelja izvedenog u kamenu, inspiriranog arhitekturom njemačkih trgovačkih kuća, naglašene je simetričnosti i vertikalnosti sa stiliziranim pilastrima i usitnjenim visokim prozorima koji se u nizu protežu kroz katove vizualno ih povezujući u jednu etažu, lukovima u prizemlju i naglašenim polukružnim erkerima na krajnjim prozorskim osima, zaključenim četverokutnim "kulama" sa staklenim kupolama.

Kontinuitet izgradnje na parceli Ilice 6 može se pratiti od 1722. g. kada se ovdje spominje majur sa zemljištem i vrtom. Na mjestu postojeće kuće 1782. g. bila je izgrađena prizemnica, krčma sa svratištem Kruni (Kronwirthaus; od 1868. g. svratište K ugarskoj kruni) sve do 1890. - 91. g., kada je prema projektu Kune Waidmanna na njenom mjestu izgrađen novi dvokatni Hotel Grand u vlasništvu Lavoslava Schwartza. Do danas očuvano pročelje jednog od prvih hotela u Zagrebu, sa šest prozorskih osi i centralno smještenim rizalitom koji završava zabatom, ponešto se razlikuje od prvobitnog projekta. U zoni prizemlja, centralno je smješten ulaz u vežu, od kojeg je lijevo i desno pročelje bilo rastvoreno širokim izlozima i ulazima u trgovine. Zona rizalita ističe se jačom plastikom pojedinih detalja, širokim otvorima i balkonima te završnim zabatom s ugarskim grbom. Prvi kat naglašen je bogatom dekoracijom okvira i parapeta prozora. Horizontalna raščlamba pročelja potencirana je istaknutim vijencima i zidanom plohom po cijeloj visini obrađenom plitkom rustikom. U-tlocrt uvjetovan je oblikom izdužene uske parcele: na dva dugačka dvorišna krila nastavljaju se prizemne servisne zgrade. Na sjevernom kraju parcele sačuvan je do danas mali vrt koji se proteže do Zakmardijevih stuba. U prizemlju uličnog dijela zgrade bili su smješteni dućani, u dvorišnim krilima restoran, gostionica i sobe za posluđu, a na katovima hotelske sobe. Manje adaptacije istočnog dvorišnog krila izvedene su 1922. g., a 1931. g. u prizemlju zapadnog dvorišnog krila kavana je preuređena u kino-kazalište Central prema projektu ovlaštenog graditelja Ašera Kabilja. Prizemlje na uličnom pročelju 1934. g. otvoreno je izlozima prema projektu arhitekta Stjepana Planića.

Jednokatnica u Radićevoj 1 vidljiva je na veduti Zagreba iz 1780. godine. Na planu Zagreba iz 1864. g. i najstarijim sačuvanim nacrtima djelomične pregradnje kuće iz 1866. g., na izduženoj parceli nalazi se kuća s dva mala unutarnja dvorišta. Prema nacrtima pregradnje iz 1886. i 1890. g. građ. poduzetništva Šafranek i Wiesner, kuća je imala podrum, svođeno prizemlje i kat prema dvorištu otvoren drvenim ganjčecom. U prizemlju su prema ulici bili dućani, na južnom kraju ulaz u vežu, a iz dvorišta se ulazilo u gostionicu; u zapadnom krilu i na katu bili su stanovi. Izlog dućana izmijenjen je 1898. g. za trgovca D. Mondecara, a ponovna adaptacija dućana izvedena je 1928. g. prema projektu arhitekta Mosesa Lorbera. Stan u dvorišnom, zapadnom krilu preuređen je 1929. g. u radionicu za pletenje. Novi vlasnici kuće, trgovci Vilim Lebinec i Oskar Beck, 1930. g. za svoju trgovinu tekstilom Lebinec i drug, adaptiraju zgradu u zatečenim gabaritima prema projektu ovl. graditelja Lava Ebenšpangera. Za iste vlasnike 1934. g. na mjestu zapadnog dijela kuće sagrađena je četverokatnica s izdvojenim volumenom kružnog stubišta, oblikovana u duhu moderne prema projektu arhitekta Stjepana Planića; radove izvodi građevinsko poduzeće Kaiser i Šega. Novi dio kuće u početku je projektiran kao stambeno-poslovni, da bi kasnije u njemu bili samo uredi. U prizemlju i dijelu prvog kata nalazio se prodajni prostor.

Za vrijeme Drugoga svjetskog rata nova vlast Nezavisne Države Hrvatske 1942. g. unosi vlasničke promjene u tvrtku Kastner i Öhler tako što razvlašćuje Franju Öhlera, prodajući njegov udio Josipu Grgiću, pa tvrtka do kraja rata djeluje pod imenom Kastner i Grgić. Završetkom Drugoga svjetskog rata 1945. g. institut vlasništva nad robnom kućom mijenja se iz privatnog u državno, pa potom u društveno. Trgovinska radna organizacija Narodni magazin, skraćeno Nama osnovana je odmah nakon rata, a robna kuća u Ilici 4 - 6 otvorena je 6. 12. 1945. godine. Prostori u Ilici 6 tada se djelomično povezuju s

prodajnim prostorom Ilice 4, dok se veći dio prostorija preuređuje za urede, garderobe, radnički restoran, sindikalnu dvoranu, skladišta ili pak instalacijske pogone. Zgrada u Radićevoj 1 s poslovnim prostorom trgovine Lebinac i drug spojena je s iličkim zgradama 1947. g. te se od tada prodajni i prateći prostori Name protežu kroz tri međusobno povezane zgrade: Ilicu 4, Ilicu 6 te Radićevo 1. Novostečeno ime Narodni magazin na najbolji način definira tadašnju svrhu – mjesto namijenjeno svima i roba namijenjena svima – ali i razlog za osam desetljeća opstanka na tržištu i u svijesti potrošača. Narodni magazin tada je imao sedamnaest podružnica u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Karlovcu, da bi do 1980. g. postao vodeći trgovački lanac na ovim prostorima. U razdoblju od 1954. do 1963. g. izvodi se niz preinaka unutarnjeg prostora za potrebe funkcioniranja kompleksa, većinom prema projektima arhitekta Aleksandra Freudenreicha. Prema Freudenreichovim projektima umjesto Fischerovog monumentalnog stubišta u zgradi u Ilici 4, 1954. g. izvedeno je novo, dvostruko, silazno i uzlazno stubište. Također, izveden je niz teretnih i osobnih dizala, a 1962. g. uz lijevi (zapadni) zid u robnoj kući postavljene su prve pokretne stepenice u Zagrebu (samo uzlazne, za prvi i drugi kat) te je 1963. g. uklonjeno glavno dizalo nekad smješteno u središnjem dijelu uz ulazni prostor. Projektirana su pomoćna stubišta i novi izlazi u slučaju opasnosti, adaptirana je tzv. mala dvorana koja je na mjestu eliptične galerije i kata dobila međukatnu konstrukciju dok je stakleni krov iznad drugog kata zamijenio ravni krov. Na spojnom krilu nadograđena je u razini krovništa nova instalacijska etaža. Adaptacijom prizemlja 1963. g. ulazi u robnu kuću iz Ilice smješteni su na današnje pozicije. U zgradi Ilica 6 prema Freudenreichovim projektima uređena je sindikalna dvorana u prizemlju zapadnog krila, nadograđen je međukat, drugi kat i stubište na sjeveroistočnom dijelu zgrade te treći kat nad južnim dijelom dvorišnih krila. U Radićevoj 1 pregrađena je galerija te natkriven i adaptiran prostor terase u razini drugog kata. Šezdesetih godina 20. stoljeća izrađuju se projekti grijanja i klimatizacije za sve tri zgrade. Od kasnijih intervencija potrebno je spomenuti i premještanje pokretnih stuba prilikom preuređenja 1975. - 76. g., zatim, nakon radova unutrašnjeg uređenja 1981. g. uređenje zona izloga i ulaznih dijelova prizemlja svih triju objekata prema projektu arhitekata Branka Silađina, Mihajla Kranjca i Berislava Šerbetića te preuređenje interijera 1997. g. prilikom kojeg je ugrađeno novo panoramsko dizalo na mjestu nekadašnjeg glavnog dizala uklonjenog 1963. godine.

Prenamjenom i rekonstrukcijom nekadašnjeg svratišta/hotela u Ilici 4, zahvaljujući bečkim trgovcima Kastneru i Öhleru, Zagreb je 1913. - 28. g., prateći svjetske trendove, na ovoj lokaciji u najužem gradskom središtu dobio prvu modernu robnu kuću secesijske, odnosno art-déco stilizacije, čija je trgovačka djelatnost opskrbe robom široke namjene, usprkos kasnijim vlasničkim promjenama i građevinskim zahvatima prilikom proširenja na susjedni Hotel Grand, Ilica 6 i trgovinu u Radićevoj 1, opstala više od 140 godina. Ova reprezentativna, prva zagrebačka robna kuća čije je iličko pročelje jedino zagrebačko ostvarenje bečkog arhitekta Alfreda Kellera, značajno je djelo u bogatom opusu arhitekta Ignjata Fischera u kojem je, vješto iskoristivši postojeću strukturu, koristeći tehnološke inovacije vremena i poštujući pravila novog arhitektonskog tipa, objedinio elemente tradicijske umjetničke baštine i art-déco stilizacije. Nakon Drugoga svjetskog rata proširena na zgrade Ilica 6 i Radićevo 1, unatoč brojnim građevinskim zahvatima, zgrada Name značajno je djelo u topografiji zagrebačke arhitekture i jedna od prepoznatljivih iličkih građevina koja svojim izgledom i trgovačkom namjenom čini dio identiteta početka Ilice, najpoznatije trgovačke ulice u samom centru Zagreba, čiju je specifičnu namjenu potrebno očuvati na predmetnoj lokaciji.

Kvalitetu izvornosti te ambijentalnu i urbanističku vrijednost u kontekstu slike grada sačuvala su pročelja svih triju zgrada, na kojima su se promjene u odnosu na prvobitno stanje događale mahom u zoni prizemlja. U zgradi Ilica 4 iz perioda uređenja 1913. - 15. g. od bogate opreme interijera očuvana je tek prostorna dispozicija središnje dvorane s galerijama ukrašenim pozlaćenim ogradama, stupovima koji povezuju etaže dekoriranim pilastrima sa stiliziranim kapitelima i dekorativnim vitrajem staklenog krova, dok su ostali prostori nizom pregradnji i dogradnji izgubili svoju izvornu vrijednost.

Sklop robne kuće Nama u Zagrebu, Ilica 4 - 6 i Radićevo 1, na k. č. 1859, 1860 i 1861 k.o. Centar, jedinstvena je cjelina, koja zbog svoje kulturno-povijesne, arhitektonske, umjetničke i ambijentalne vrijednosti ima status kulturnog dobra.

Na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo za utvrđivanje statusa nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara, na sjednici održanoj 10. prosinca 2025. godine donijelo je odluku kojom proglašava da Sklop robne kuće Nama u Zagrebu, Ilica 4 - 6 i Radićeva ulica 1, ima status kulturnoga dobra u smislu članka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, određuje upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

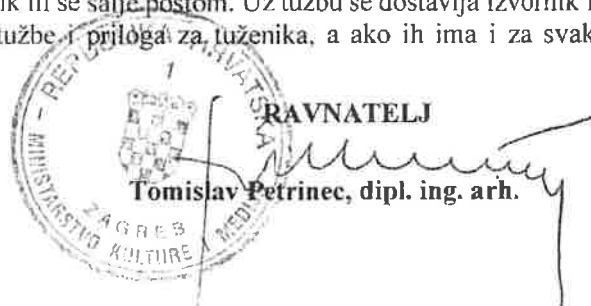
O ovom postupku stranka je prethodno obaviještena, sukladno članku 15. stavku 4. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Obuhvat (granice) kulturnoga dobra (točka 2. Odluke), sustav mjera zaštite (točka 3. Odluke) i nalaganje tijelu državne uprave nadležnom za katastar i nadležnom općinskom sudu provedbu zabilježbe kulturnog dobra u katastar i zemljišnu knjigu na katastarskim česticama utvrđenim ovom Odlukom (točka 5. Odluke) određeni su sukladno članku 19. stavcima 2 i 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

RAVNATELJ
Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.

Dostaviti:

1. Svim vlasnicima i drugim imateljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija:
 - Nama d.d. – u stečaju, Nemčićeva 1-3, 10 000 Zagreb
 2. Grad Zagreb, Trg S. Radića 1, 10 000 Zagreb
 3. Grad Zagreb, Gradski ured za opću upravu i imovinsko-pravne poslove, Dukljaninova 3, 10 000 Zagreb
 4. Općinski građanski sud u Zagrebu, Zemljišnoknjižni odjel, Prilaz baruna Filipovića 22, 10 000 Zagreb
 5. Grad Zagreb, Gradski ured za katastar i geodetske poslove, Trg Marka Marulića 18, 10 000 Zagreb
 6. Grad Zagreb, Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Kuševićeva 2, 10 000 Zagreb
 7. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, 10 000 Zagreb,
- Odjel za Registar kulturnih dobara RH, ovdje
- Pismohrana, ovdje